

Ympäristöministeriö
Kasarminkatu 25
PL 35
0023 VALTIONEUVOSTO

PORVOON KAUPUNGIN HAKEMUS YMPÄRISTÖMINISTERIÖLLE KANSALLISEN KAUPUNKIPUISTON PERUSTAMISEKSI PORVOOSEEN

Maankäyttö- ja rakennuslain 9. luvun 68 §:ssä (132/1999, muutos 1129/2008) on annettu säännökset kansallisen kaupunkipuiston perustamisesta:

MRL 68 § 1 mom.

” Kaupunkimaiseen ympäristöön kuuluvan alueen kulttuuri- tai luonnonmaiseman kauneuden, luonnon monimuotoisuuden, historiallisten ominaispiirteiden tai siihen liittyvien kaupunkikuvallisten, sosiaalisten, virkistysellisten tai muiden erityisten arvojen säilyttämiseksi ja hoitamiseksi voidaan perustaa kansallinen kaupunkipuisto.”

Porvoon erityiset arvot

Alue, jolle haetaan kansallisen kaupunkipuiston päätöstä, on kulttuuri- ja luonnonmaisemaltaan kaunista Porvoon jokisuun maisemaa. Siellä on runsaasti maankäyttö- ja rakennuslaissa tarkoitettuja erityisiä arvoja. Niitä ovat muiden muassa Porvoon jokisuun kansallisesti arvokkaat muistipaikat kuten keskiaikainen Linnamäki, Vanha Porvoo, Näsinmäen hautausmaa ja empireajan umpikorttelit. Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisiä arvoja on ennen kaikkea Porvoonjoen suiston kansainvälisesti arvokkaalla lintulahdella ja Stensbölen luonnonsuojelualueilla, missä on monenlaisia edustavia luonnon ympäristöjä. Kaupunkilaisten sosiaalisen elämän kannalta merkittävimpiä ovat jokirannan puistovyöhyke ja rantapromenadi kahviloineen. Lähivirkistykseen kannalta tärkeitä arvoja liittyy jo 1800-luvulla tunnettuihin puistometsiin ja näköalapaikkoihin kuten Näsin puistometsä, Kokonniemen kansanpuisto, Joonaanmäki, Gammelbackan kartanon entinen puisto ja Tornberget sekä Lennätinvuori Haikossa. Kulttuurihistoriallisesti merkittäviä kohteita ovat Haikon kartano, Edelfeltin ateljeemuseo, Villa Wilhelmsberg sekä Stensbölen kartanoa ympäröivä kulttuurimaisema. Nämä 1800-luvun puistokulttuurin kohteet ja luonnonsuojelualueet ympäröivät Porvoonjoen suistoa.

Porvoon rooli jo perustettujen kansallisten kaupunkipuistojen verkossa

Porvoon kansallinen kaupunkipuisto on kertomus Suomen historiasta maan varhaisista asutusvaiheista lähtien läpi keskiajan aina Suomen valtion muotoutumiseen asti. Luonnonperintönsä puolesta alue edustaa uusmaalaista pienipiirteisissä vaihtelevaa jokisuun luontoa, johon pitkä asutushistoria ja kulttuuri ovat jättäneet näkyvät jäljet. Kansallisromanttisen ajan maisemakuvastoomme kuuluneet kaupun-

kinäkymät, metsäkuvat ja saaristolaismaisemat ovat säilyttäneet asemansa Porvoossa.

Ehdotettu Porvoo kansallisen kaupunkipuiston alue

Porvoo kansallisessa kaupunkipuistossa ovat mukana keskeiset muinaismuistoalueet ja historiallisia kaupunkialueita, vakiintuneet vanhat puisto- ja virkistysalueet sekä luonnonsuojelualueet. Alueen maapinta-ala on noin 1122 hehtaaria. Vesialueita on kansallisen kaupunkipuiston rajauksen sisällä noin 1030 ha. Näistä vesialueista kansalliseen kaupunkipuistoon kuuluvat Ruskiksen ja Stensbölen luonnonsuojelualueiden vesialueet, joita on yhteensä noin 459 ha. Pohjoisessa alue liittyy Porvoonjokilaakson kansallismaisemaan. Aluerajaus on esitetty hakemuskartoissa.

Ympäristöministeriön kansalliselle kaupunkipuistolle laatimien kriteerien täytyminen

1. Sisällön kriteeri

”Kansallisen kaupunkipuiston tulee sisältää kaupunkiluonnon monimuotoisuuden säilyttämisen kannalta tärkeitä luonnonalueita, kansallisen historian tai kaupungin omien kehitysvaiheiden ymmärtämisen kannalta merkittäviä kulttuuriympäristöjä rakennuksineen sekä puistoarkkitehtonisesti tai esteettisesti merkittäviä puistoja ja viheralueita.”

Porvoo kansallisessa kaupunkipuiston alueissa näkyy maan kohoamisen mukainen luonnonmaiseman kehityshistoria. Myös ihmisen sijoittuminen merestä kohoavaan maisemaan näkyy parin vuosituhannen ajalta. Stormossenin keidasräme on kehityssarjan vanhinta osaa, joka mereltä kaupunkia lähestyttäessä vaihtuu järeiden sekametsien, rehevien lintuvesien sekä rantojen tervalepikoiden ja avokallioiden kautta harjukumpujen kulttuuripetäjikoiksi ja karuiksi kedoiksi.

Pikkulinnamäen kalmistoalue kertoo rannikon ja jokireitin risteykseen syntyneestä asutuskeskittymästä varhaisroomalaisella rautakaudella. Porvoo Linnamäki ja vanha Porvoo olivat keskiajalla läänin hallinnollinen keskus ja hämäläisen turkiskaupan yhteys Eurooppaan. Keskiajalta säilyneet rakennukset ovat tuomiokirkko ja kellotapuli. Vanhan Porvoo rokokooajan kaupunkiarkkitehtuuri olivat näyttämönä Porvoo valtiopäivillä vuonna 1809, kun Suomi nostettiin autonomiseksi kansakunnaksi.

Porvoo oli taiteen ja teollisen kehityksen keskus 1800-luvulla. Kiialan kartanossa syntynyt Albert Edelfelt vietti Haikkoossa 24 kesää ja teki näistä maisemista merkittäviä maisemamaalauksia. Kansallisrunoilijamme Runeberg kirjoitti täällä lähes kaikki teoksensa. Louis Sparren perustama liris-tehdas oli alkusysäys suomalaiselle taideteollisuudelle. 1800-luvun taiteilijat aloittivat myös keskustelun vanhan kaupungin ja arkkitehtuurin suojelusta, mikä johti vanhan keskiaikaisen asemakaavan säilyttämiseen Porvoossa. Kansallisen kaupunkipuiston alueessa 1800-luvun kaupunkikulttuuria edustavat empireajan kaupunkikortteli, Borgå Gymnasium ja Runebergin

kotimuseo. Kauppamerenkulun historiasta kertovat Barlastholmen saaret sekä Björkholmenin luotsiasema.

2. Laajuuden ja eheyden kriteeri

"Kansallisen kaupunkipuiston tulee olla puisto- ja viherympäristönä riittävän laaja ja häiriötön sekä viherrakenteeltaan niin yhtenäinen, että sitä pitkin on mahdollista siirtyä kaupunginosasta toiseen."

Porvoo kansallisen kaupunkipuiston maapinta-ala on noin 1079 hehtaaria, josta viheraluetta on noin 360 hehtaaria. Stormossenin keidasräme, Stensbölenin laajat metsäalueet muodostavat Ruskiksen linnustoalueen kanssa laajan ja häiriöttömän aluekokonaisuuden. Keskeisimmät luontoelementit, virkistysmetsät ja muut viheralueet sekä rakennetut puistot sijaitsevat jokisuun molemmin puolin muodostaen joen kanssa katkeamattoman sini-vihreän sydämen rakennetulle kaupungille. Virkistysreitit kulkevat pohjoisesta Linnamäkien ympäristöstä keskustan läpi rantapromenadin ja rantapuistojen kautta Joonaanmäelle ja Kokonniemen ulkoilumetsiin. Joonaanmäeltä jatkuu reitti itään Tarkkistentien varren pyörätietä ja Ruskiksen pitkospuuta pitkin lintutorneille ja Ekkuddenin luonnonsuojelun luontopoluille. Kokonniemestä rantareitti jatkuu länteen Gammelbackan virkistysmetsien ja Hamarin kylän rantojen kautta Haikkooseen Lennätinvuorelle.

3. Ekologisuuden ja jatkuvuuden kriteeri

"Ekologisessa mielessä on tärkeää, että alueelle muodostuu laajien siirtymisen ja vuorovaikutuksen mahdollistavia ekologisia käytäviä ja että se on jatkuva, eli liittyy välittömästi ilman selvää rajaa kaupungin ulkopuolisiin luonnonalueisiin tai sitä ympäröivään maaseutuun."

Porvoonjoki rantoineen ja kosteikkoalueineen kulkee ekologisena käytävänä Porvoo kansallisen kaupunkipuiston läpi. Pohjoisessa alue liittyy Porvoonjokilaakson viljeltyyn kulttuurimaisemaan ja etelässä se avautuu saaristoon ja merelle. Porvoonjoen suiston ja Stensbölen Natura 2000-alue on yhtenäinen ja liittyy kaupungin itäosien metsäisiin selänteisiin ja maaseutumaisemiin.

4. Kaupunkikeskeisyyden kriteeri

"Kansallinen kaupunkipuisto on osa kaupunkirakennetta. Olennaista on, että se alkaa kaupungin ydinkeskustasta tai sen välittömästä läheisyydestä."

Porvoo kansallisen kaupunkipuisto sijoittuu keskelle kaupunkialuetta. Alue alkaa Pappilanpellolta, joka on noin 2 km keskustan pohjoispuolella. Se kulkee keskustan läpi ja ulottuu keskustasta noin 10 km etelään ja noin 8 km itään.

Porvoo kaupunki katsoo, että ehdotettu Porvoo kansallisen kaupunkipuiston alue täyttää ympäristöministeriön kansalliselle kaupunkipuistolle asettamat kriteerit.

Ehdotetun Porvoo kansallisen kaupunkipuiston osa-alueet ja niiden arvokkaat kohteet

Porvoo kansallinen kaupunkipuisto – hakemus koskee maa-alueita ja kiinteistöjä kaupunginosista 1, 2, 3, 4, 7, 12, 21, 22, 23, 27, 28, 29, 33 ja 34 sekä muutamia saaria ja rantoja Kråkön (439) ja Emåsalon (412) kylissä. Seuraavassa on lueteltu kohteet lähtien kaupungin keskustasta kohti etelää.

1. Linnamäkien ja Maarin alue

Porvoojoen mutkassa sijaitsee kaksi historiallisesti merkittävää kukkulaa ja matala lahti. Pienin kukkula on nimeltään Pikkulinnamäki. Se on kalmistoalue roomalaiselta rautakaudelta, ajalta 100 eKr. – 300 jKr. Silloin Pikkulinnamäki oli matala saari kaapeassa meren lahdessa. Asutuskeskittymä oli syntynyt Porvoojoen vesireitin ja rannikon meritien risteykseen. Toinen kukkula on Iso Linnamäki, joka tunnetaan lajissaan Suomen suurimpana muinaislinnoituksena. Sen käyttö ajoitetaan 700-luvulta lähtien 1300-luvulle. Maarin lahti kukkuloiden edessä lienee ollut muinaissatama. Pappilan niityillä on ollut keskiajalla asutusta, ja siellä kasvaa yhä villiintyneinä munkkien mukanaan tuomia yrtejä. Maarissa, Pappilan rinneniityillä ja Linnamäen vallikedoilla on poikkeuksellisen rikasta vanhaa kulttuurikasvilajistoa. Se kertoo alueen pitkästä kulttuurihistoriasta. Jatkuvasti hoidetuilla niityillä ja kedoilla on sen vuoksi myös rikas hyönteislajisto. Isolinnamäellä on maisemallisesti arvokas vanha mäntymetsä.

Isolinnamäki (1000006162) ja Pikkulinnamäki (612010025) ovat muinaismuistolain nojalla rauhoitettuja. Maarinlahti ja Linnamäet ovat osa Porvoojoen suiston - Stensbölen Natura 2000 –aluetta (FI0100074). Asemakaavassa Isolinnamäki on muinaismuistoaluetta ja sitä ympäröivät alueet ovat puistoa, vanha pumppaamora-kennus on käyttövedenottoaika. Alue on kaupungin ja valtion omistuksessa.

2. Vanha Porvoo

Porvoolle myönnettiin kaupunkioikeudet noin vuonna 1380. Keskiajalta ovat säilyneet tuomiokirkko ja kellotapuli, muutamia kellareita sekä asemakaavan pohjana oleva katujen ja tonttien sijoittelu. Puurakennukset ovat korvautuneet uusilla tulipalojen ja sotien hävityksen jälkeen. 1700-luvun puolella välissä Porvoo oli 1500 asukkaan kaupunkina Suomen suurimpia. Valistuksen ajan kulttuurielämää oli vilkastuttanut kaupan kasvu sekä piispanistuin ja lukio, jotka siirrettiin tänne Venäjälle menetetyistä Viipurista. Vuonna 1760 tulipalo tuhosi 2/3 kaupungin rakennuksista. Jälleenrakennustyö tuotti silloin harvinaisen edustavia rokokooajan kaupunkitaloja, jotka ovat yhä nähtävissä kaupunkikuvassa.

Suomi liitettiin Venäjään autonomisena suuriruhtinaskuntana 1809. Keisari Aleksanteri I määräsi ensimmäiset maapäivät pidettäväksi Porvoossa, missä ne avattiin maaliskuussa 1809. Avajaisten yhteydessä Aleksanteri I antoi Porvoon tuomiokirkossa hallitsijanvakuutuksensa, jossa hän vahvisti maan vanhan uskonnon, perustuslait ja säätyjen oikeudet. Valtiopäivien päätöspuheessaan heinäkuun 19. päivänä keisari korotti Suomen kansakuntien joukkoon ”sen omien lakien suojaamana”. Porvoossa ovat vielä jäljellä kaikki valtiopäivien kokousrakennukset ja talo, johon keisari seurueineen majoitettiin.

Vanhan Porvoo kaikki ennen isoa isoavihaa rakennetut arkeologiset kerrostumat ovat muinaismuistolain rauhoittamia (1000006161). Rakennussuojelulla suojeltuja kohteita on Vanhassa Porvoossa Diktarhemmet, Bergmanin talot (Jokikatu 24), sekä Kultakulma (Välikatu 3) ja rakennussuojeluasetuksella suojeltu rakennus on Porvoo tuomiokapituli. Vanhan Porvoo kaupunginosalla on suojeleva asemakaava, jota tarpeen mukaan tarkennetaan laatimalla tonttikohtaisia asemakaavoja. Vanhan Porvoo katu ja torialueet ovat kaupungin omistuksessa. Seurakunnan omistuksessa on kirkon kortteli.

Vuoden 2000 maankäyttö- ja rakennuslain perusteella on pyydetty Vanhan Porvoo yksityisten kiinteistöjen omistajilta suostumus kiinteistön liittämisestä Porvoo kansalliseen kaupunkipuistoon, ja suostumuksia on saatu 124. Lain muutoksen (1129/2008) mukaan ei yksityisiltä kiinteistönomistajilta enää tarvita suostumusta, jollei niihin kohdistu määräyksiä. Tarkoitus on, että ympäristöministeriön päätöksessä ja myöhemmin tehtävässä hoito- ja käyttösuunnitelmassa ei annettaisi Vanhan Porvoo yksityisomistuksessa oleviin kiinteistöihin kohdistuvia määräyksiä.

3. Rautatieaseman seutu

Junaliikenne Porvooseen alkoi vuonna 1874 yksityisen yhtiön voimin. Uusrenessanssi-tyylinen asemarakennus valmistui vuonna 1897. Nykyisin rakennuksessa toimivat mm. Itä-Uudenmaan rakennustietokeskus Salvus ja vanhojen rakennusosien myymälä. Asemarakennuksien asuinrakennukset ovat edelleen asuinkäytössä.

Vanhalla rautatieasemalla on rakennukset suojeleva asemakaava. Talojen pihamaalla on säilynyt kappale vanhaa Porvoo-Hämeenlinnatietä, joka on historiallisen ajan muinaismuisto (1000006160). Rautatieaseman asuinrakennuksissa olevat asunto-osakeyhtiöt sekä Salvus ovat tonttien omistajina antaneet suostumuksensa korttelin liittämisestä Porvoo kansalliseen kaupunkipuistoon.

4. Näsinmäen hautausmaa

Näsin hautausmaa on vuonna 1789 perustettu ja laajennusten myötä ajallisesti kerrostunut kokonaisuus, jossa lepää monia kulttuurihistorian merkkihenkilöitä. Ensimmäiset aateliskappelit rakennettiin vuonna 1793 ja viimeinen vuonna 1834. Hautausmaan ruumishuoneena palveleva klassistinen puurakennus on 1800-luvulta. Tunnettu puutarha-arkkitehti M.G. Stenius suunnitteli 1880-luvulla laajennuksen käyttäen säännöllistä korttelisysteemiä ja puustoasetelmia sekä eteläreunalla vapaammin kaartuvia maisematyyllisiä käytävälinjauksia. Alkuperäisen alueen epä-säännölliset hautakorttelit säilytettiin silloin, ja ne ovat yhä jäljellä. Seuraavia laajennuksia suunnittelivat 1895 Skoglund ja 1915 arkkitehti H. Linden. Siunauskappeli rakennettiin vuonna 1907 Gustaf Nyströmin suunnitelmien mukaan. Rakennukset ovat kirkkolain nojalla suojeltuja.

Alueelle laaditaan parhaillaan suojelevaa asemakaavaa. Keskeisten alueiden osayleiskaava alue on hautausmaa-alue, jolla ympäristö säilytetään. Yleiskaavamerkintä määrää myös, että alueen suunnittelussa on varmistettava kulttuurihistoriallisten, kaupunkikuvallisten ja kaupunkirakenteellisten arvojen, luonnon ja maiseman arvojen sekä alueen omaleimaisuuden ja kulttuurihistoriallisesti merkittävän ra-

kennuskannan säilyminen. Porvoo seurakuntayhtymä on antanut suostumuksen hautausmaan liittämistä Porvoo kansalliseen kaupunkipuistoon.

5. Näsin kartano

Näsin kartano tunnetaan kuninkaankartanona ja aateliston säterikartanona 1500-luvulla, jolloin se oli Uudenmaan alueen kymmenen suurimman kartanon joukossa. Päärakennus on rakennettu todennäköisesti 1830-luvulla, vaikka ulkoarkkitehtuuri viittaakin kustavilaiseen 1700-luvun arkkitehtuuriin. Sivurakennus ja osa ulkorakennuksista saattaa olla jonkin verran vanhempia. Kartanon vieressä sijaitsee suuri hallennut siirtolohkare Näsinkivi, joka tunnettiin Porvoo turistinähtävyytenä jo 1800-luvun lopulla. Tuolloin kivellä oli puinen näköalaterassi. Nykyinen betoninen terassi ja kivelle nousevat portaat lienevät peräisin 1930-luvulta. Näsin puistometsällä on kulttuurihistoriallista arvoa. Se oli jo 1800-luvun lopussa valtakunnallinen matkailunähtävyys ja kansallistaiteilijoiden innoituksen kohde. Mäen puustona on hyvin vanha, kaupunkikuvallisesti arvokas männikkö. Puistometsän polkuverkosto on osittain 1700- ja osittain 1800-luvulta peräisin. Näsin mäen päälle rakennettiin 1900-luvun alussa Turisthyddan, nykyinen Honkala, jossa toimii ravintola.

Näsin kartanon pihapiirissä on historiallisen ajan kiinteä muinaisjäänös (10000008296). Näsin kartanolle laaditaan parhaillaan suojelevaa asemakaavaa. Keskeisten alueiden yleiskaavassa alue on julkisten palvelujen ja hallinnon aluetta, jolla ympäristö säilytetään. Yleiskaavamääräys alueen arvojen säilyttämisestä on sama kuin hautausmalla. Alue on kaupungin omistuksessa ja Honkalan rakennuksen omistaa seurakunta.

6. Taidetehtas

Entinen puu- ja konepajateollisuuskeskittymä rakennettiin länsirannalle monissa vaiheissa 1920-lukujen ja 1970-lukujen välillä. Suuri osa rakennuskannasta on purettu ja ydinosa on kunnostettu taiteen monitoimitalo ateljee- ja pajatiloineen sekä teatteri ja monitoimisaleineen. Rakennus on korjauksista huolimatta huonokuntoinen ja alueen maaperä on edelleen saastunutta. Ajallisesti selkeimmän ja monipuolisimman kerrostuman tehtaan eri rakennusvaiheista ja niiden sijoittumisesta tehtaan eri tuotantoprosesseihin antaa pohjoissiipi. Tarkoituksena on, että korttelista muodostuu korkealuokkaiset kaupunkikuvalliset vaatimukset täyttävä kulttuuri- ja liiketoimintojen alue.

Porvoo kaupunginvaltuusto on hyväksynyt taidetehtaan alueen asemakaavan 29.4.2009. Kaavasta on vireillä valitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Kaupunki on toistaiseksi alueen omistaja.

7. Porvoojoen kaupunkirannat

Nykyisin ovat Jokikadun ranta ja satama kaupunkilaisten suosituin julkinen olohuone. Se syntyi 1800-luvun puolessa välissä, kun empireasemakaava toteutettiin. Kaava poikkesi silloin vallinneesta tilanteesta merkittävästi, sillä ranta oli kaavassa merkitty julkiseksi satamaksi eikä vallitsevan tilanteen mukaan rantatonteiksi, joissa oli vesirajassa ranta-aittojen rivi. Porvoo kaupungin oma satama ja laituri päätettiin rakentaa vuonna 1848 ja ranta-aittojen purku toteutettiin vaiheittain silloisen Niko-

lainkadun, nykyisen Mannerheiminkadun eteläpuolella. Satamarannassa kaupungin julkisivuna on säilynyt vain muutama empirejulkisivu, joitakin hyväkuntoisia 1800-luvun lopun kertaustyyllisiä rakennuksia sekä joitakin 1900-luvun alun jugendajan julkisivuja. Suurin osa julkisivuista on 1970- ja 1980-luvuilta. Uusin rantaravintola on valmistunut 2005.

Runebergin puisto perustettiin vuonna 1867 yleiseksi kävely- ja kokoontumispaikaksi sataman ja torin välille. Näin syntyi puistoakseli, johon kuuluivat myös tori, Seurahuoneen yksityinen puisto ja kaupunginpuisto. Ruotsalainen puutarha-arkkitehti Knut Forsberg laati suunnitelman modernin englantilaisen tyylin mukaan. Runebergin patsas sijoitettiin puistoon vuonna 1885 ja sitä varten laati puutarha-arkkitehti Johan Wallmark suunnitelman puiston muutoksista.

Länsirannan puolelle on syntymässä kaupunkikeskustan osaksi uusi puukaupunki-alue. Rantavyöhykkeelle on jo rakentunut viehättäviä puistoja. Jokirannan asemakaavat ovat hyväksytyt vuosina 2000 ja 2006. Itäranta on asemakaavoissa toria ja puistoa. Länsirannalla on puistojen lisäksi kulttuuritoimintaa palvelevien rakennusten ja palvelurakennusten korttelialueita sekä pienvenetelakka ja venesatama -alue. Wileniuksen telakan vanhat rakennukset ovat merkitty säilytettäviksi, koska ne ovat kulttuurihistoriallisesti ja kaupunkikuvan kannalta merkittäviä. Wileniuksen telakka-alueen rantaan on asemakaavassa merkitty kävelytie. Alue on kaupungin omistuksessa.

8. Empirekorttelit

Keisari Nikolai I antoi suunnitella kaupungille ajan tavan mukaan säännöllisen ruutuasemakaavan. Porvoo empirekaupungin asemakaava tunnetaan Engelin saavutuksena, vaikka hän käytti hyväkseen edeltäjänsä Barckin vuosien 1831- 1833 perustyötä. Kaava laajensi ensimmäisen kerran keskiajan jälkeen merkittävästi kaupungin aluetta. Uudet asuinkorttelit oli varattu yksikerroksisille puurakennuksille ja katuverkko jäsenettiin puistokaduun. Aleksanterinkadun puukujanne istutettiin 1855 ja osa nykyisestä kiveyksestä lienee alkuperäinen. Hyvin säilyneitä julkisia rakennuksia ovat Borgå Gymnasium ja kuurojen koulu. Suomen intendenttikonttorin päällikkönä toimineen saksalaissyntyisen arkkitehti E. B. Lohrmannin suunnittelema Borgå Gymnasium rakennettiin kivistä vuosien 1847-49 aikana. Se koostuu kaksikerroksisesta päärakennuksesta ja kahdesta yksikerroksisesta siipirakennuksesta. Porvoo lukio oli Suomen ainoa lukio koko 1800-luvun alkupuolen ajan. Porvoo kuurojenkoulun kolme puurakennusta ovat Th. Granstedtin suunnittelema vuodelta 1898. Asuinkorttelissa Aleksanterinkatu 5 on P.C. Liebertin suunnittelema puinen päärakennus vuodelta 1849. Lukiokatu 6-8 on kolmen puisen empirerakennuksen yhtenäinen kokonaisuus vuodelta 1848 ja Runeberginkatu 17 on vuodelta 1846. Sen suunnittelija oli G. Westerberg. Aleksanterinkadulla sijaitseva Runebergin koti on C.J.E. Gustafssonin suunnittelema empirerakennus vuodelta 1845. Se on säilytetty 1870-luvun asussaan ja avattiin museona yleisölle jo vuonna 1882. Kansallisuuronilijamme Johan Ludvig Runeberg (1804-1877) asui Porvoossa vuodesta 1837 ja toimi ensin lukion latinan ja roomalaisen kirjallisuuden lehtorina ja sitten rehtorina. Vuodesta 1857 hän omistautui pelkästään kirjailijan työlle.

Empirekorttelien alueella on nykyiset rakennukset suojeleva asemakaava, jossa lisärakennusoikeus on osoitettu korttelin keskelle. Kuurojen koulu ja Runebergin koti ovat suojeltu rakennussuojeluasetuksen nojalla. Kaikki yksityiset asunto-osakeyhtiöt

sekä Borgå Folkakademi ovat tonttien omistajina antaneet suostumuksensa liittymisestä kansalliseen kaupunkipuistoon. Kaupunki omistaa taidekoulun sekä Lyseon ja kaksi asuinkinteistöä.

9. Joonaanmäen ulkoilumetsä

Joonaanmäen metsäinen kukkula rajaa kaupungin maisematilan vastaparinaan Konkoniemen havumetsät. Alueella on monipuolisesti erilaisia metsiä, pieniä kosteikkoja, puro, lehtolaikkuja, kallioita sekä niittyjä. Joonaanmäelle on rakennettu valaistu ulkoilureitti, jolta on hyvät yhteydet ympäröiville asuinalueille. Ulkoilureitti ja talvisin latuyhteys jatkuvat itään Humlaan sekä Stensbölen suuntaan, missä ulkoilualueet yhdistyvät Stensbölen Natura 2000 -alueisiin ja kulttuurimaisemiin.

Keskeisten alueiden osayleiskaava Joonaanmäen metsä on lähivirkistysalue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja. Maa on kaupungin.

10. Ruskis

Porvoonjoen suistossa sijaitseva ruovikkoalue Ruskis on rauhoitettu luonnonsuojelualueeksi jo vuonna 1945. Alue on luokiteltu kansainvälisesti arvokkaaksi kosteikoksi ja lintuvedeksi. Linnuston takia luonnonsuojelualueella on rajoitettu liikkumista huhtikuun alusta elokuun loppuun. Alueella saa tällöin liikkua ilman lupaa vain lintutorneissa ja niille johtavilla lankkupoluilla. Kesäisin osalla alueesta laiduntavat naudat, jotka huolehtivat luontoarvojen säilymisestä ja monipuolistumisesta ruovikkoa syömällä. Laidunalueen vieressä kulkee lankkupolku suosituille lintutornille. Ruskiksella on pyritty myös estämään suiston umpeenkasvua hoitoruoppauksilla ja vesikasvien poistolla. Samalla on parannettu vesilinnuston elinoloja. Hoitotoimet on toteutettu EU:n Life-rahaston tuella. Ruskis on merkittävä sekä luonnon monimuotoisuuden, että kaupunkilaisten luontosuhteen muodostumisen ja virkistäytymisen kannalta.

Luonnonsuojelualue on kaupungin omistuksessa.

11. Villa Wilhelmsberg

Huvilakulttuuri levisi 1800-luvun lopussa Porvoon saaristoon ja kaupungin läheisille rannoille. Pellinkiin johtaneen maantien varrella, korkealla rantakalliolla sijaitseva Villa Wilhelmsberg lienee rakennettu 1870-luvulla. Vuonna 1897 pankinjohtaja Niklas Gulin myi sen taiteilija Louis Sparrelle ja Eva Mannerheim-Sparrelle. Huvila oli silloin ensiluokkainen hirsirakennus, jossa oli kahdeksan huonetta ja torni. Runsaan kahden hehtaarin tontilla oli leivintupa, puuvaja ja jääkellari sekä puutarha marjapensaineen ja kirsikkapuineen. Taiteilijat nimittivät huvilaa Orrelaksi. Nykyinen huvilarakennus vastaa 1800-luvun lopulla tehtyä piirrosta, vain torni puuttuu ja päätyyn on lisätty veranta. Puutarhassa on säilynyt piirteitä vanhasta huvilan puutarhasta kuten leikatuin lehmuksin muodostettu lehväseinä kiviterassin ympärillä. Rannassa ja ojpainanteessa on tervaleppälehtoa.

Huvilalle laaditaan parhaillaan suojelevaa asemakaavaa. Keskeisten alueiden osayleiskaava alue on osaksi viheraluetta ja osaksi pientalovaltaista asuntoaluetta, jolla ympäristö säilytetään. Huvilan omistajat ovat antaneet suostumuksensa huvilan liittämisestä kansalliseen kaupunkipuistoon. Maa on kaupungin omistuksessa.

12. Ekudden

Ekuddenin luonnonsuojelualue sijaitsee Tarkkisten eteläpuolella. Alueen edustavin osa on noin viiden hehtaarin suuruinen tammi- ja metsälehmusmetsä. Alueelle rakennettu luontopolku kiemurtelee lehtojen, rantakallioiden, tervaleppäluhtien ja niittyjen läpi Sammalavikenin lintutornille ja takaisin. Polku lähtee Tarkkisten pallokentän pysäköintialueelta, jonne on hyvä pyörätieyhteys kaupungin keskustasta. Maisemiltaan vaihteleva ja monimuotoinen luontokohde on hyvin saavutettava ja tärkeä kaupunkilaisten luontosuhteen sekä virkistäytymisen kannalta.

Ekudden kuuluu valtakunnalliseen lehtojensuojeluohjelmaan ja on osa Porvoojoen suiston – Stensbölen Natura 2000 aluetta. Luonnonsuojelualueen omistaa Svenska Litteratursällskapet i Finland, joka on antanut suostumuksensa luonnonsuojelualueen liittämiseksi Porvoo kansalliseen kaupunkipuistoon. Viheralue ja pysäköinti-alue ovat kaupungin omistuksessa.

13. Stensbölen suojelualueet

Porvoojoen suiston – Stensbölen suojelualueet muodostavat kansainvälisesti arvokkaan kosteikko- ja linnustonsuojelualueen. Alueella pesii ja ruokailee monia harvinaisia tai muuten näkemisen arvoisia siivekkäitä kuten kalasääskiä, ruskosuohaukkoja, harmaahaikaroita ja kaulushaikaroita. Stensbölessä on rantaluonnon lisäksi suojeltu perinnemaisemia, vanhoja metsiä sekä Stormossenin keidassuo yhteensä yli 600 hehtaarin alueella. Suojelualueilla esiintyy useita uhanalaisia tai muuten harvinaiseksi luokiteltuja lajeja, erityisesti perhosia ja sieniä. Stensbölen suojelualueet muodostavat Porvoojoen suiston kanssa Uudenmaan ja Itä-Uudenmaan arvokkaimpiin kuuluvan luontokokonaisuuden. Stensbölen kartanon kulttuurimaisema on lisäksi valtakunnallisesti merkittävä kulttuurihistoriallinen ympäristö.

Stensbölen maanomistaja Svenska Litteratursällskapet i Finland on antanut suostumuksensa Stensbölen luonnonsuojelualueiden liittämiseksi Porvoo kansalliseen kaupunkipuistoon, ja asettanut suostumukselle ehtoja, jotka kirjataan käyttö- ja hoitosuunnitelmaan. Stensbölen kartanoalue on yksityisaluetta, jonne ei ohjata mitään kansalliseen kaupunkipuistoon liittyvää kulkua tai vierailijoita. Suojelualueet ovat Porvoojoen suiston – Stensbölen Natura 2000 aluetta.

14. Stormossenin keidassuo

Stormossen on nimensä mukaisesti Porvoo suurin suo, jonka pinta-ala on noin 80 ha. Suo edustaa rannikkoalueelle tyypillisiä kermikeitaita, joissa erikokoiset mättäät eli kermiä ja niiden väliset märät kuljut vuorottelevat samankeskeisesti suon korkeimman kohdan ympärillä. Stormossenia ei ole ojitettu, mikä on Etelä-Suomessa poikkeuksellista, kun kyseessä on näinkin laaja suoalue. Stormossenin suoyhdistymässä ovat edustettuina erilaisten rämeiden ja nevojen lisäksi reunaosien korvet, joiden kasvilajistoon kuuluvat mm. tuoksumatara, lehtopähkämö, kevätlinnunsilmä, imikka ja kotkansiipi. Suon kaakkoisreunassa kasvaa runsaasti metsälehmuksia. Myös alueen linnusto on monipuolista.

Stormossen kuuluu valtakunnalliseen soidensuojeluohjelmaan (valtioneuvoston periaatepäätökset 1979 ja 1981) ja Natura 2000-verkoston. Osan Stormossenin suoalueesta omistaa kaupunki, osan valtio ja osan Svenska Litteratursällskapet i Finland, joka on antanut suostumuksensa luonnonsuojelun alueen liittämiseksi Porvoo kansalliseen kaupunkipuistoon

15. Sikosaari

Sikosaari on vanhaa kuninkaan lahjoitusmaata vuosilta 1546 ja 1602. Kaupunki sai silloin kuninkaalta maita kaski-, metsä- ja laidunmaiksi. Saarella on ollut 1700-luvulla kolme tiilenpolttouunia, sillä saarella oli saatavilla runsaasti sekä savea että polttopuuta. Sikosaareen sijoitettiin luotsiasema vuonna 1802 ja 1850-luvulla telakka. Saaresta vuokrattiin 1870-luvulla muutamia huvilatontteja, joille rakennettiin kauniita puuhuviloita. Saaresta tuli myös suosittu retkeilykohde. Sikosaarella oli 1900-luvun alussa kivilouhos, josta hakattiin rapakiveä kadunrakennusta varten. Sotien jälkeen muodostettiin saarelle kymmenkunta yksityistä asuintonttia sekä kaksi maatilaa. Huviloita ja asuinrakennuksia on myös kaupungin vuokratonteilla, joista osaa kaupunki on myymässä rakennusten omistajille. Saaresta tuli lähivirkistysaluetta, kun pengersilta kaupungista rakennettiin vuonna 1953. Osa saaren pelloista ja laitumista hoidetaan edelleen avoimina vuokraviljelyn ja maisemalaidunnuksen avulla. Saaren pohjoisosassa on yhtenäistä, noin 140-vuotiasta kuusivaltaista metsää noin 40 hehtaaria. Huviloiden ympärillä on kulttuurivaikutteista metsää, jossa on melko runsaasti lahoppuustoa, jalopuita ja kookkaita vanhoja puita. Eteläosan metsä on rauhoitettu luonnonsuojelualueeksi. Saaren itäosan metsäalueella on luontopolku.

Keskeisten alueiden osayleiskaava Sikosaari on pääasiassa virkistysaluetta ja asutus on tarkoitettu huvilamaisen asutuksen alueeksi, jolla ympäristö säilytetään. Saaren eteläosa on luonnonsuojelualue. Saari on lähes kokonaan kaupungin omistuksessa. Huvilatonteista 19 on kaupungin omistuksessa ja yksityisiä on 9. Vuoden 2000 maankäyttö- ja rakennuslain perusteella on pyydetty Sikosaaren yksityisten kiinteistöjen omistajilta suostumusta kiinteistönsä liittämiseksi Porvoo kansalliseen kaupunkipuistoon, ja suostumus on saatu lähes kaikilta.

16. Kokonniemi

Kokonniemen urheiluhallit ja ulkoilumetsät sekä laskettelukeskus ovat kaupungin suosituimpia liikunnan ja ulkoilun toimintapaikkoja. Viheralue reitteineen ulottuu keskustan ja Gammelbackan asuntoalueiden välissä kiilana Peippolan asuntoalueelle. Gammelbackan, Peipon ja Näsin koulut sijaitsevat viheralueen reunalla. Hyvä polkuverkosto on valaistu ja pyöräilijät käyttävät niitä myös työmatkareitteinään. Latureitit kulkevat talvella jään yli ja yhdistyvät Joonaanmäen latureittiin. Ulkoilumetsää on hoidettu kilpalatujen ympäristössä siten, että pienialaiset tiheiköt rajaavat eri toimintoja ja reittejä toisistaan erillisiksi maisematiloiksi. Samalla tiheiköt lisäävät luonnon monimuotoisuutta.

Kokonniemen kärkeen rakennettiin kansanpuisto aivan 1900-luvun alussa. A.F. Rydbergin laatimassa suunnitelmassa vuodelta 1898 on esitetty kivettyt rantalaiturit, kujanne ja lehtimaja sekä kattava polkuverkosto, joka johtaa kallion laen näköalapaikalle. Graniittiportaajat johtavat yhä kallioiden, joilla on vielä erotettavissa kalli-

oon hakattuja monogrammeja ja aurinkokello. Satavuotias lehmuskujanne on hieno, mutta lyhytikäisemmistä puista istutetut lehtimajat ovat hävinneet. Puistoon on siirretty alun perin kaupungipuistoon rakennettu nikkarityylinen tarjoilupaviljonki 1800-luvun lopulta. Vanhan puiston viereen on hyvät mahdollisuudet kehittää virkistykseen ja kulttuuriin liittyviä toimintoja. Kokonniemen kärjessä on säilynyt huvila ja vanha kalastajatorppa, joka on kuulunut Gammelbackan kartanolle.

Kokon mäellä sijaitsee hautaröykkiöitä, jotka ovat muinaismuistolain nojalla rauhoitettuja (612010023). Osalle Kokonniemeä on laadittu asemakaava, jossa metsä ja vanha kansanpuisto ovat puistoaluetta ja laskettelukeskus sekä urheiluhallit ovat urheilu- ja virkistyspalvelujen aluetta. Osa metsästä on kaavoittamatta. Yleiskaavan mukaan Kokonniemen ulkoilmametsät ovat urheilu- ja virkistyspalvelujen aluetta, jolla on erityisiä ympäristöarvoja. Kaupunki omistaa Kokonniemen maan lukuun ottamatta niemen kärjen torppaa ja huvilatonttia. Vuoden 2000 maankäyttö- ja rakennuslain perusteella on pyydetty Vanhan kalastajatorpan ja huvilan omistajilta suostumusta kiinteistönsä liittämistä Porvoo kansalliseen kaupunkipuistoon, ja he ovat antaneet suostumuksensa.

17. Uddaksen kylän ranta

Uddaksessa on 1700-luvulla ollut torppa pienine peltoineen. Asutusta on 1800-luvun lopulla lähtien tullut vähän lisää sekä huvila-asutuksen, että teollistumisen myötä. Uddaksen asutus tiivistyi ja laajeni 1990-luvulla, kun alueelle laadittiin asemakaava. Uddaksen kylä voi vieläkin laajentua yleiskaavan mukaan ja siellä oleva leirintäalue voi muuttaa toisaalle.

Uddaksen kylän rantavyöhyke on vuonna 1991 vahvistuneessa asemakaavassa puistoa, ja siellä kulkee suosittu pyöräilyreitti. Maa on kaupungin omistuksessa.

18. Gammelbackan kartanon puistometsä

Gammelbackan kartano on kulttuurihistoriallisesti merkittävä. Kartanon nimi tunnetaan jo 1500-luvulta. 1600-luvulla kartanon omistajina oli useita Ruotsi-Suomen sodissa ansioituneita sotilaita sekä virkamiehiä. 1700-luvun lopulla kartanon omistivat Sprengportenien veljekset, jotka olivat osallistuneet kuninkaan tekemään vallankaappaukseen. Kuningas Kustaa III vieraili Gammelbackan kartanossa vuonna 1775. Göran Magnus Sprengporten oli poliittisesti merkittävässä roolissa myös venäjän vallan alkaessa ja vuoden 1809 valtiopäivillä. Hän toimi myös Suomen ensimmäisenä kenraalikuvernöörinä. Von Born-suku omisti kartanon 1800-luvulla. Tällöin kartanolla oli merkittävä puutarha ja puisto sekä laaja puistometsä, joka ulottui tornikalliolle ja meren rantaan asti. Nykyisin metsä on pääasiassa varttunutta kuusikkoa, kallioisten mäkien ylärinteillä kasvaa myös männiköitä. Porvoo kaupunki on kunnostanut vanhan kartanopuiston aluetta poistamalla sieltä kuusia, jolloin puiston komeat tammot, lehmukset ja lehtikuuset on saatu paremmin esille ja samalla on toivottavasti pidennetty niiden elinikää. Myös puistoon kuuluvaa lampea on kunnostettu. Entiseen kartanopuistoon ja puistometsään on tehty puulaji- ja luontopolut.

Gammelbackan metsäalueella ei ole asemakaavaa. Keskeisten alueiden yleiskaavassa se on lähivirkistysalue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja. Rannassa on pienvenesatama. Tornikallio on lisäksi luonoltaan arvokas alue. Kallion etelärinteellä

on kaksi pronssikautista kiviröykkiötä (sm 46A). Urheilukentän vieressä on lisäksi muutamia ajoittamattomia muinaismuistoja, kiviröykkiötä ja kiveyksiä (sm46B) (613010046). Viheralue on kaupungin maata ja seurakunta on antanut suostumuksensa seurakuntakeskuksen liittämistä kansalliseen kaupunkipuistoon.

19. Hamarin kylän ranta

Rantaa seuraileva viheralueyhteys ja pyöräreitti jatkuvat Gammelbackan kartanon entisestä puistometsästä etelään kapeana rantapuistona sekä Hamarin kylän raittia pitkin. Hamari on vanha satamapaikka, jossa purjeveneiden lasteja purettiin, kun Porvooseen ei enää päässyt meritse. Haikkonselälle saapui 1800-luvun lopulla monista maista suuria rahtialuksia, jotka purkivat ja lastasivat redillä Hamarin edustalla. Telakkatoiminta alkoi 1850-luvulla ja satama sekä telakka siirtyivät kaupungin omistukseen vuonna 1874. Saha, tiiliruukkia, satamaa ja telakkayhdyskuntaa olivat perustamassa mm. Gammelbackan kartanon omistaja Senaattori Johan August von Born, kauppiaita sekä tehtailija C. A. Lewin. Gammelbackan kartanon vuokraamille tonteille rakentui 1800-luvun lopussa työläisten asuinalue. Vanhoista työläisasuinrakennuksista on nykyisin vielä kolme jäljellä ja pienimittakaavainen kylä on suosittu asuinalue. Hamarin rannassa on vilkas pienvenesatama kahviloineen.

Asemakaavoissa vuosilta 1941, 1981 ja 1984 on Hamarin rantakaista puistoa. Hamarin urheilukenttä Tornivuoren vieressä on urheilu- ja virkistyspalvelujen aluetta vuoden 1985 asemakaavan mukaisesti. Venesatama-alueen asemakaava on vuodelta 1984. Maa on kaupungin omistuksessa.

20. Sahasaaret

Hamarin edustalle Kaunissaareen tuli ensin lastauspaikka vuonna 1863 ja sitten höyrysaha 1870. Saha levittäytyi varastoineen kolmelle viereiselle saarelle, joita laajennettiin tukemalla rannat puupaaluin. 1800-luvun lopussa Porvoon Höyry-Sahasta tuli todellista suurteollisuutta, joka leimasi aluetta 1900-luvun puoleenväliin asti. Saarilla oli toimisto-, saha- ja asuinrakennuksia, konttorin puisto sekä laajat puutavaravarastot taapeleineen. Kehityksen myötä höyry vaihtui sähköön, mutta saha lopetti toimintansa 1955. Sahasaarilla olleet rakennukset purettiin, maasto tasattiin ja laajasta sahatoiminnasta jäi jäljelle vain saarten rantojen paaluvahvistukset, jäänteet sahan konttorin puistosta sekä maaperään ja meren pohjaan kertyneet kylästäysainesten jäämät. Puusto on pääosin nuorta, alle 50-vuotiasta koivikkoa. Saarten itälaidalla on puutavaran uittoon liittyneitä kanavia rehevine rantapensaikoineen. Alue on linnustoltaan monipuolinen ja liittyy itäpuolelta Porvoonjoen suiston - Stensbölen Natura 2000 -alueeseen.

Keskeisten alueiden osayleiskaavassa Sahasaaret ovat viheraluetta, jonka käyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon alueen kulttuurihistorialliset arvot. Pilaantuneet maat saarilla ja niiden ympäristössä meren pohjalla varmasti aiheuttavat rajoituksia ja ongelmia alueen tulevalle käytölle. Alue on kaupungin omistuksessa.

21. Lennätinvuoren luonnonsuojelualue

Krimin sodan aikana vuonna 1854 rakennettiin Hangon ja Pietarin Kronstadtin välille optinen lennätinlinja. Yksi linjan asemapaikoista sijaitsi Haikkoon Lennätinvuorella. Lennätinlinja oli käytössä vain kaksi kesää, kunnes sähköinen lennätin syrjäytti sen. Myöhemmin kalliota on käytetty kolmiomittauksen kiintopisteenä. Lennätinvuori on ollut suosittu näköalapaikka, jonka avokallioihin on hakattu vierailijoiden nimiä ja muutamia purjeveneiden kuvia. Haikon kartanon puolelta kalliolle on aikoinaan rakennettu kulkua helpottamaan graniitista porraskiviä. Albert Edelfelt on maalannut Haikkoonseällä olevia kauppalaivoja Lennätinvuorelta laelta katsottuna. Kallion laelle rakennettiin 10 m korkea tähysmerkki vuonna 1928. Se korvattiin vuonna 1971 puurakenteisella kolmiomittaustornilla. Se purettiin 1980-luvun lopulla ja 1990-luvulla Porvoo maalaiskunta rakennutti kallion laelle pienen näköalatornin. Lennätinvuoren luonnonsuojelualue on perustettu 1961. Suojelualueen pinta-ala on 27 hehtaaria ja se käsittää koko Lennätinvuoren kallion reunametsineen. Pääosa alueesta on havupuuvaltaista kangasmetsää. Alueen lakiosissa kasvaa vanhoja, kohteita kilpikaarnamäntyjä.

Keskeisten alueiden osayleiskaavassa on luonnonsuojelualueen ympärillä lähivirkistysaluetta. Kevyen liikenteen reitin rakentaminen saattaa edellyttää kulkua luonnonsuojelualueen reunalla, jotta päästään yksityisten asuintonttien sivuitse ja voidaan seurata vanhoja huvila-asutuksen puistokäytäviä ja ajoteitä. Alue on kaupungin omistuksessa.

22. Haikon kartano

Haikon kartano ja sitä ympäröivä kulttuurimaisema on valtakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö. Haikkoo mainitaan kirjoituksissa jo vuonna 1382. Alue kuului 1400-luvulla viipurilaiselle dominikaaniselle luostarille. 1800-luvulla Haikon kartanolla elettiin vilkkaasta huvilaelämää ja kartanolla kävi lukuisia ylhäisiä pietarilaisia vieraita. Kartanon päärakennus on Armas Lindgrenin suunnittelema ja vuodelta 1913. Haikon kartanon puisto edustaa 1800-luvun romanttista maisemapuistoa. Päärakennukselta etelään suuntautuu vapaamuotoinen maisematila, joka laskeutuu kaartaen rantatasanteelle. Aukeaa tilaa jakavat havupuuryhmät. Niiden takaa aukeaa maisemapuutarhalle tyypillisiä uusia näkymiä ja maisematiloja. Puisto jatkuu maisemapuisto-osan eteläpuolella jalopuuvaltaisena puistometsänä mereen työntyvällä niemellä. Nykyisin Haikon kartano on Porvoo seudun merkittävin matkailupalvelu. Siellä toimii konferenssikeskus, hotelli, ravintoloita ja kylpylä.

Haikon kartanon päärakennuksen vieressä on historiallisen ajan kiinteä muinaismuisto (1000008278). Asemakaavassa vuodelta 2007 Haikon kartanon alue on matkailua palvelevien rakennusten korttelialue, jonka kulttuurihistorialliset arvot ja puistomaisen ympäristön ominaispiirteet tulee säilyttää. Vanhalla päärakennuksella on lisäksi suojelumerkintä. Haikon kartanon omistajat ovat antaneet suostumuksensa kartanomiljöön liittämiseksi Porvoo kansalliseen kaupunkipuistoon, ja asettanut suostumukselle ehdon. Ehto koskevat liiketoiminnan säilyttämistä alueella ja ettei alueen läpi tule vapaata kulkua. Ehto kirjataan käyttö- ja hoitosuunnitelmaan.

23. Albert Edelfeltin ateljeemuseo

Albert Edelfelt osti vuonna 1880 Haikosta tilanhoitajan asunnon. Hän rakensi tontille ateljeen vuonna 1883. Taiteilija palasi Pariisista joka kesä Haikkooseen, jonka maisemissa hän maalasi monet merkittävät työnsä. Ateljee avattiin museona yleisölle vuonna 1951. Siellä on esillä Edelfeltin piirroksia, hänen teoksistaan vuonna 1906 painettuja litografioita sekä valokuvia.

Asemakaavassa vuodelta 1985 tontti on museorakennusten korttelialuetta ja ateljee on merkitty suojeltavaksi. Albert Edelfeltin säätiö on antanut suostumuksensa ateljeen liittämiseksi Porvoo kansalliseen kaupunkipuistoon.

24. Björkholmenin luotsiasema

Haikkoonselän laivaliikennettä varten perustettiin pienelle Björkholm saarelle luotsiasema vuonna 1899. Se on valtakunnallisesti merkittävä rakennushistoriallinen kohde. Luotsiasemarakennus on hyvin säilynyt nikkarityylinen hirsirakennus, mutta pihapiiri on metsittynyt, eikä luotsiasemaa enää näy maisemassa. Luotsiasema ja saari ovat merenkululaitoksen käytössä kesähuvilana.

Keskeisten alueiden osayleiskaavassa Vanha luotsiasema Björkholmen on merkitty rakennuslainsäädännön nojalla suojeltavaksi alueeksi. Luotsiasemalle laaditaan parhaillaan asemakaavaa, jossa Björkholmeniin muodostuu yksi loma-asuntotontti, jolla ympäristö ja rakennus säilytetään. Luotsiaseman omistaa valtio.

25. Haikkoonselkä ja Barlastholmen saaret

Haikkoonselällä kulkeva laivaväylä muodostaa perinteisen kulkuyhteyden meriteitse Hamariin ja edelleen Porvoo satamaan. Haikkoonselän itäreunassa Kråkön edustalla sijaitsevat Yttre ja Lilla Barlastholmen ovat pieniä saaria, joihin Porvoossa vierailivat purjelaivat kävivät aikoinaan jättämässä painolastinsa. Saariin kulkeutui maa-aineksen mukana mm. vierasperäistä kasvilajistoa, jota vieläkin esiintyy näillä saarilla. Varsinkin ulomman painolastisaaren tulokaslajisto on edelleen melko runsas ja mielenkiintoinen.

Maakuntavaltuuston 12.11.2007 hyväksymässä Itä-Uudenmaan maakuntakaavassa ovat vesialueet Porvoojoen suistosta Haikkoonselälle ja Emäsalon pohjoiskärkeen asti on merkitty arvokkaiksi lintuvesialueiksi. Kylien ja haja-asutusalueiden osayleiskaavassa vuodelta 1996 Lilla Barlastholmen on virkistysaluetta ja Yttre Barlastholmen suojelualuetta. Saaret ovat kaupungin omistuksessa.

26. Mäntysaaren ja Stornäsuddenin virkistysalueet

Mäntysaari on Porvoo kaupungin omistama pieni ulkoilusaari lähellä Emäsalon pohjoiskärkeä. Saarella on uimaranta, laituri, nuotiopaikkoja, ulkokäymälät ja telttailumahdollisuus. Saarella on kesäisin runsaasti kävijöitä, sillä sinne pääsee sou-tuveneelläkin kaupungin keskustasta. Stornäsudden on Uudenmaan virkistysalueyhdistyksen ulkoilu- ja virkistysalue Emäsalon pohjoiskärjessä. Se sijaitsee helposti rantauduttavalla niemellä, jolla on rantaviivaa noin 350 metriä. Alue on tarkoitettu veneilyn etapikohteeksi tai maitse tultaessa päiväretkelyyn.

Emäsalon ja Hakasalon osayleiskaavassa vuodelta 2001 Stornäsudden ja Mäntysaari ovat virkistysalueita. Uudenmaan virkistysalueyhdistys ry. omistaa Stornäsuddenin ja on antanut suostumuksensa alueen liittämistä Porvoo kansalliseen kaupunkipuistoon. Mäntysaari on kaupungin omistuksessa.

Vesialueet ja saaristo

Ehdotetun Porvoo kansallisen kaupunkipuiston alueen rajauksen sisällä on vesialueita noin 1030 ha. Stensbölen kartanon suojeltu vesialue Stensbölenlahdella (224 ha) ja Ruskiksen luonnonsuojelualueen vesialueet (235 ha) kuuluvat kansalliseen kaupunkipuistoon. Muut vesialueet eivät kuulu kansalliseen kaupunkipuistoon, vaikka ovat rajauksen sisällä. Kaikki vesialueet ja saaristo muodostavat kuitenkin sekä ekologisen käytävän, että tärkeän elinympäristön lintujen lisäksi monille muillekin lajeille. Porvoojoen suiston- Stensbölen Natura 2000-alue on suojeltu sekä lintu- että luontodirektiivin perusteella. Valtakunnalliseen lintuvesien suojeluohjelmaan kuuluvat Ruskis, Kaupunginselkä ja Stensböleninselkä. Itä-Uudenmaan maakuntakaavassa arvokas lintuvesialue ulottuu Porvoojoen suistosta Emäsalon pohjoiskärkeen asti. Alue on hyväksytty kansainväliseen Ramsarin sopimukseen vesilintujen elinympäristönä arvokkaiden kosteikkojen suojelusta. Ruskiksen luonnonsuojelualueella on linnuston takia liikkumisrajoitus 1.4.-31.8 välisenä aikana.

Joki ja meri ovat tärkeitä myös virkistysalueina. Veneily, purjehdus, kalastus ja retkeily lähisaarissa kuuluvat kesäisiin harrastuksiin. Talvisin jäätyneillä vesialueilla pilkitään ja kävellään tai hiihdetään. Kansalliseen kaupunkipuistoon kuuluvia saaria ovat Mäntysaari, Sahasaaret, Tjuvholmen, Alöarna, Sikosaari sekä Yttre ja Lilla Barlastholmen.

Kaava- ja suojelutilanne

MRL 68 § 2 mom.

”Kansalliseen kaupunkipuistoon voidaan osoittaa alueita, jotka tämän lain mukaisessa kaavassa on osoitettu puistoksi, virkistys- tai suojelualueeksi, arvokkaaksi maisema-alueeksi tai muuhun kansallisen kaupunkipuiston tarkoituksen kannalta sopivaan käyttöön.”

Porvoo kansallisen kaupunkipuiston alueella voimassa olevat asemakaavat ja yleiskaavat sopivat kansallisen kaupunkipuiston tavoitteisiin. Keskeisten alueiden osayleiskaava on oikeusvaikutteinen ja hyväksytty 15.12.2004. Porvoo kansallisen kaupunkipuiston alueen rajausta noudattaa pääosin siinä osoitettujen virkistys- ja suojelualuevarausten rajoja. Emäsalon pohjoiskärjen sekä Furuholmenin virkistysalueita koskeva osayleiskaava on Uudenmaan ympäristökeskuksen vahvistama 14.5.2001. Kråkön rantaniityn ja Lilla Barlastholmenin virkistysalueita sekä Yttre Barlastholmenin suojelualueita koskee kylien ja haja-asutusalueiden osayleiskaava, joka ei ole oikeusvaikutteinen. Sen on Porvoo maalaiskunnan kunnanvaltuusto hyväksynyt 22.4.1996.

Porvoo kansallisen kaupunkipuiston maa-alueiden pinta-ala on noin 1122 hehtaaria. Asemakaavoitettuja alueita on noin 115 ha, joista on keskusta-alueita noin 34 ha ja Haikon kartanon alue noin 11 ha sekä puistoja noin 70 ha. Asemakaava-alueelta ovat Linnamäkien ja Maarin seutu Natura 2000 –aluetta. Yleiskaavan mukaisia viheralueita on rajauksessa noin 362 ha. Näsin hautausmaa-alue noin 14 ha on yleiskaavan mukaista hautausmaa-aluetta, jolla ympäristö säilytetään. Eri päätöksin suojeltuja luonnonsuojelualueita tai Natura 2000 – alueita on Porvoo kansallisesta kaupunkipuistosta noin 856 ha. Lisäksi Porvoo kansalliseen kaupunkipuistoon kuuluu suojeltuja vesialueita noin 459 ha.

Valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuihin kulttuuriympäristöjä tai niiden osia rajauksen sisällä ovat Vanha Porvoo, Näsinmäki, Empire-Porvoo ja jokirannan kaupunkimaisema, Haikon kartanon alue, Hamarin asuntoalue sekä Porvoonjokilaakson kulttuurimaisema. Keskeisten alueiden osayleiskaavaan on kirjattu suojelun tavoitteet näille alueille. Osalle näistä on laadittu myös asemakaava, jossa suojelutavoitteet on kirjattu tarkemmin.

Asemakaavoitetut alueet

Porvoo kaupunki on ajanmukaistanut asemakaavojaan monilla rakennushistoriallisesti merkittävillä kaupunkialueilla. Asemakaavoilla suojeltuja kaupungin keskusta-alueita on kansallisen kaupunkipuiston alueella yhteensä noin 34 ha. Vanhaa Porvoota koskevat asemakaavat ovat 1990- ja 2000-luvuilta. Empire Porvooseen kuuluvien korttelien asemakaava on vuodelta 1985. Siinä ovat vanhat rakennukset merkitty suojeltaviksi, mutta sisäpihoille on osoitettu uutta rakennusoikeutta. Hamarin ja Uddaksen kylille on laadittu asemakaavat, joissa rantakaista on puistoa ja kevyenliikenteen yhteys kulkee paikoin vanhan kylän raittia pitkin. Haikon kartanon asemakaava on vuodelta 2007. Haikon kartanon alue on matkailua palvelevien rakennusten korttelialuetta, jonka kulttuurihistorialliset arvot ja puistomaisen ympäristön ominaispiirteet tulee säilyttää. Albert Edelfeltin ateljeemuseo on asemakaavalla suojeltu museoalue.

Pieni osa kansallisen kaupunkipuiston alueen asemakaavoista on peräisin 1960- ja 1970 – luvuilta. Niissä on mm. vanhentuneita katualueita eivätkä ne edistä riittävästi rakennusten suojelua. Ajanmukaistettaessa asemakaavoja arvioidaan suojeltavat rakennukset ja alueet kiinnittäen erityistä huomiota kaupunkikuvaan ja maisemaan. Asemakaavan laadinta on parhaillaan käynnissä Näsin kartanolla, Näsin hautausmaalla, Villa Wilhelmsbergissä sekä Björkholman luotsisaarella.

Yleiskaavan mukaiset viheralueet, huvila- ja kyläasutus

Yleiskaavan mukaisia viheralueita on kansallisen kaupunkipuiston alueesta noin 362 ha. Sikosaaren viheralueet, Sahasaaret, Furuholmen ja Barlastholmen ovat yleiskaavan mukaan viheralueita, joilla on suojeluarvoja. Samoin Sikosaaren, Kokkonniemen, Uddaksen ja Hamarin pientaloasutus on kirjattu säilytettävänä yleiskaavaan. Joonaanmäen, Kokkonniemen ja Gammelbackan vanhat ja vakiintuneet ulkoilumetsät ovat yleiskaavassa lähiviheralueita, joilla on erityisiä ympäristöarvoja. Osa

niistä on kuulunut vanhaan kartanopuistoon tai kansanpuistoon. Uusia urheilua, virkistystä ja kulttuurielämää palvelevia toimintoja sijoitettaessa ja toteutettaessa otetaan huomioon kohteiden kulttuurihistorialliset arvot ja maisema.

Suojelualueet ja -kohteet

Luonnonsuojelulailla rauhoitetut kohteet

- RUSKIS rauhoitettu 25.6.1945, valtakunnalliseen lintuvesiensuojeluohjelmaan kuuluva vesi- ja ruovikkoalue Porvoonjoen suistossa, Ramsar-alue, pinta-ala 235 ha, Natura 2000 -alue
- LENNATINVUORI rauhoitettu 14.10.1961, metsäinen näköalakallio, pinta-ala 27 ha
- SIKOSAAREN METSÄ rauhoitettu 14.12.1990, vanhaa kuusimetsää, tervaleppälehtoja, pinta-ala 15 ha, Natura 2000 -alue
- STENSBÖLE I Ekudden rauhoitettu 25.3.1992, valtakunnalliseen lehtojensuojeluohjelmaan kuuluvaa tammi- ja metsälehmusmetsää; pinta-ala 17 ha, alueella luontopolku, Natura 2000 -alue
- STORMOSSEN I rauhoitettu 26.4.1993, valtakunnalliseen soidensuojeluohjelmaan kuuluva keidassuoalue reunametsineen Stensbölessä; pinta-ala 75 ha, Natura 2000 -alue
- STENSBÖLE II Kotternäs ja Uddas rauhoitettu 28.12.1994, valtakunnalliseen vanhojen metsien suojeluohjelmaan kuuluva metsäalue, rantaniittyjä ja lehtoja; pinta-ala 65 ha, Natura 2000 -alue
- STENSBÖLE III Stensbölefjärden rauhoitettu 1.3.1996, valtakunnalliseen lintuvesiensuojeluohjelmaan kuuluva vesialue, rantaniittyjä; pinta-ala 271 ha, josta vesialuetta 224 ha, Natura 2000 -alue
- STENSBÖLE IV rauhoitettu 12.7.1996, ranta- ja laidunmetsien monimuotoinen kokonaisuus; pinta-ala 23 ha, Natura 2000 -alue
- STENSBÖLE V rauhoitettu 30.3.1998, vanhaa havu- ja sekametsää, pääosa alueesta kuuluu valtakunnalliseen vanhojen metsien suojeluohjelmaan; pinta-ala 138 ha, Natura 2000 -alue
- STORMOSSEN II rauhoitettu 27.11.1998, keidassuota Stensbölessä, alue kuuluu valtakunnalliseen soiden-suojeluohjelmaan; pinta-ala 3 ha, Natura 2000 -alue
- STENSBÖLE VI rauhoitettu 24.6.1999, vanhaa havumetsää, pääosa alueesta kuuluu valtakunnalliseen vanhojen metsien suojeluohjelmaan; pinta-ala 77 ha, osin Natura 2000 -alue
- STORMOSSEN III rauhoitettu 23.9.1999, keidassuota Stensbölessä, alue kuuluu valtakunnalliseen soiden-suojeluohjelmaan; pinta-ala 2 ha, Natura 2000 -alue
- STENSBÖLE VII rauhoitettu 28.10.1999, vanhaa metsää, alue kuuluu valtakunnalliseen vanhojen metsien suojeluohjelmaan; pinta-ala 4,8 ha, Natura 2000 -alue
- STORMOSSEN IV rauhoitettu 20.12.1999, keidassuota Stensbölessä, alue kuuluu valtakunnalliseen soiden-suojeluohjelmaan; pinta-ala noin 12 ha, Natura 2000 -alue
- STENSBÖLEN KALLIOT rauhoitettu 11.9.2007, suo- ja metsäalue Stensbölessä, pinta-ala 31,6 ha

Muinaismuistolailla suojellut kohteet

- Isolinnamäen keskiaikainen linnavarustus (1000006162)
- Pikkulinnamäki (612010025)
- Vanhan Porvoo kaikki ennen isoa isoavihaa rakennetut arkeologiset kerrostukset (1000006161).
- Porvoo rautatieasemaan liittyvien asuinrakennusten välillä pihamaalla on säilynyt kappale vanhaa Porvoo-Hämeenlinna -tietä, joka on historiallisen ajan muinaismuisto (1000006160).
- Näsin kartanon pihapiirissä on historiallisen ajan kiinteä muinaisjäännös (10000008296).
- Kokonmäellä sijaitsee hautaröykkiöitä, jotka ovat ajoitettu epävarmasti pronssikaudelle tai historialliselle ajalle (612010023).
- Utsiktsberget-Tornbergetin etelärinteellä on kaksi pronssikautista kiviröykkiötä, joiden lähellä Hamarin urheilukentän vieressä on lisäksi muutamia ajoittamattomia muinaismuistoja, kiviröykkiöitä ja kiveyksiä (613010046).
- Haikon kartanon päärakennuksen vieressä on historiallisen ajan kiinteä muinaismuisto (1000008278.)

Kirkkolain, rakennussuojelulain ja –asetuksen alaiset kohteet

Kirkkolain alaisuuteen kuuluvat Porvoo kirkko sekä hautausmaan kappelit. Rakennussuojelulailla suojeltuja kohteita on Vanhassa Porvoossa Diktarhemmet, Bergmanin talot (Jokikatu 24) sekä Kultakulma (Välikatu 3). Vanhassa Porvoossa on rakennussuojeluasetuksella suojeltuja rakennuksia Porvoo tuomiokapituli ja Empirekaupunginosassa Kuurojen koulu sekä Runebergin koti.

Voimassa olevat asemakaavat ja alueen suojellun tilanteen osoittavat kartat ovat hakemuksen liitteinä.

Maanomistusolosuhteet

MRL 68 § 3 mom. ” Puistoon osoitetaan ensi sijassa kunnan, valtion tai muun julkisyhteisön omistuksessa olevia alueita. Muita alueita puistoon voidaan osoittaa omistajan suostumuksella. Omistajan suostumus ei ole kuitenkaan tarpeen, jos puiston perustamispäätöksessä tai hoito- ja käyttösuunnitelmassa ei anneta aluetta koskevia 70 §:ssä tarkoitettuja määräyksiä.” (30.12.2008/1129)

Porvoo kansallisen kaupunkipuiston maa-alueista suurin osa eli noin 689 ha on yksityisessä omistuksessa. Kaupungin omistamia maa-alueita on yhteensä noin 411 ha. Ne ovat puistometsiä, virkistysalueita, suojelualueita, keskustan katu-, puisto- ja torialueita sekä rakennettuja kiinteistöjä, kuten Taidetehdas ja Borgå Gymnasium. Valtio omistaa historiallisen Björkholman luotsiaseman Hermanninsaarella, Rune-

bergin kotimuseon, osan Stormossenin luonnonsuojelualueesta sekä Linnamäen muinaismuistoalueen yhteensä noin 22 ha.

Yksityisiä kiinteistöjä on alueella yhteensä noin 171. Suurimman osan Porvoo kansallisen kaupunkipuiston alueesta omistaa Svenska Litteratursällskapet i Finland rf, joka on suostunut Stensbölen laajojen suojelualueiden noin 625 ha liittämiseen kansalliseen kaupunkipuistoon. Suostumukseen liittyy ehtoja, jotka kirjataan käyttö- ja hoitosuunnitelmaan. Ehdot koskevat Stensbölen kartanoalueen rauhoittamista vierailijoilta. Porvoo seurakuntayhtymä on suostunut Näsin vanhan hautausmaan, pappilan, Porvoo tuomiokirkon sekä Gammelbackan seurakuntakeskuksen, yhteensä noin 15 ha, liittämiseen kokonaisuuteen. Hotelli Haikon kartanosta Vuoristo-yhtymä on suostunut Haikon kartanon noin 11 ha alueen liittämiseen kokonaisuuteen. Suostumukseen liittyy ehto, joka koskee liiketoiminnan säilyttämistä ja alueen rauhoittamista kululta. Se kirjataan käyttö- ja hoitosuunnitelmaan. Uudenmaan virkistysalueyhdistys Ry on suostunut Stornäsuddenin 2,6 ha virkistysalueen liittämiseen kokonaisuuteen. Vanhasta Porvoosta, Pappilanmäeltä, asemanseudulta, empirekortteleista, Kokonniemestä sekä Sikosaaresta ja Villa Wilhelmsbergistä on suostumuksia annettu 140 yksityisestä maa- tai rakennuskiinteistöstä. Nämä yksityiset, pääasiassa asuinkiinteistöt, ovat pinta-alaltaan yhteensä noin 38 ha.

Alueen maanomistusolosuhteet osoittavat kartat ovat hakemuksen liitteinä. Liitteenä hakemukseen on kolme suostumusta: Svenska Litteratursällskapet i Finland rf:n, Porvoo seurakuntayhtymän sekä Haikon kartanon. Niistä kahdessa on ehtoja, jotka kirjataan käyttö- ja hoitosuunnitelmaan. Kirjalliset suostumukset (140 kpl), joissa ei ole asetettu ehtoja, laitetaan hakemukseen liitteiksi.

Alueen hoidon ja käytön tavoitteet

Porvoo kansallisen kaupunkipuiston perustamisen tavoitteena on turvata kaupunkikeskustan viheralueiden ja kansallisesti merkittävien luontoalueiden ja kulttuuriympäristöjen säilyminen ja asianmukainen hoito. Kansallisen kaupunkipuiston yleiset periaatteet ja myöhemmin alueelle laadittava hoito- ja käyttösuunnitelma tukevat kaupungin maankäytön kokonaistavoitteita. Kansallisen kaupunkipuiston periaatteet tukevat myös alueen yksityisten maanomistajien tavoitteita vanhojen rakennusten ja kulttuuriympäristön hoidossa, sillä arvojen säilyminen takaa toimintaedellytysten jatkuvuuden ja asuinympäristön laadun säilymisen. Kansallisen kaupunkipuiston yleiset periaatteet ja myöhemmin alueelle laadittava hoito- ja käyttösuunnitelma (MRL 70 §) ovat kaupungin strategian mukaisia ja tukevat kaupungin maankäytön tavoitteita.

Hankkeen valmistelu ja aikataulu

Kansallista kaupunkipuistoa koskevaa selvitystyö käynnistyi aloitteen pohjalta yleiskaavatyön yhteydessä vuonna 2000. Keskeisten alueiden osayleiskaavassa oli kolme vaihtoehtoa rajaukseksi vuonna 2002. Mielipiteissä kannatettiin eniten laajinta vaihtoehtoa. Valmistelua jatkettiin osayleiskaavasta erillisenä hankkeena. Julkisessa keskustelussa käsiteltiin alueiden luonnetta ja arvoja. Päätäjille ja viranomai-

sille pidettiin seminaari 26.2.2004 sekä 17.3.2005. Kaavoitus- ja rakennuslautakunta käsitteli asiaa kokouksessaan 16.6.2005 ja 1.9.2005. Kaupunginhallitus käsitteli asiaa 10.10.2005 ja antoi kaupunkisuunnitteluosastolle tehtäväksi alkaa valmistella hakemusta ja siihen liittyvää käyttö- ja hoitosuunnitelmaa ympäristöministeriölle. Hanke oli esillä myös kulttuuriohjelman laadinnassa 2007. Kaupunginhallitus käsitteli asiaa 15.6.2009 ja antoi kaupunkisuunnitteluosastolle tehtäväksi valmistella hakemus ympäristöministeriölle. Kaupungin toive on, että ympäristöministeriö tekisi päätöksen Porvoo kansallisen kaupunkipuiston perustamisesta vuoden 2010 keväällä.

Osalliset ja vuorovaikutus hankkeessa

Hankkeella on paljon osallisia, sillä alueella on 171 yksityistä kiinteistöä. Vuoden 2000 maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 68 §:n perusteella on pyydetty yksityisten kiinteistöjen omistajista suostumusta kiinteistönsä liittämistä Porvoo kansalliseen kaupunkipuistoon. Kirjallisia suostumuksia on saatu 150 kpl. Suostumusten kerääminen lopetettiin, kun mainittua lain kohtaa muutettiin maankäyttö- ja rakennuslain osauudistuksen (1129/2008) yhteydessä. Lain muutoksen mukaan ei yksityisiltä kiinteistönomistajilta enää tarvita suostumusta, jollei niihin kohdistu määräyksiä. Tarkoitus on, että ympäristöministeriön päätöksessä ja myöhemmin tehtävässä hoito- ja käyttösuunnitelmassa ei annettaisi yksityisomistuksessa oleviin asuinkiinteistöihin tai asemakaava-alueilla oleviin kiinteistöihin kohdistuvia määräyksiä. Maanomistajille on esitelty asiaa kirjeitse ja asukastiedotteissa sekä seminaarissa 10.5.2006. Paikallislehdet ja paikallisradio ovat esitelleet hanketta ja sen merkitystä maanomistajille sekä muille porvoalaisille useaan otteeseen. Hankkeen eteneminen ja esiselvitysraportti ovat olleet jatkuvasti nähtävillä kaupungin internetsivuilla.

Ylläsanotun nojalla kaupunginhallitus esittää, että ympäristöministeriö katsoisi, että Porvoo kaupunki täyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999, muutos 1129/2008) kansallista kaupunkipuistoa koskevat 9.lukuun sisältyvien säännösten (68-69§:t) edellytykset kansallisen kaupunkipuiston perustamisesta ja ympäristöministeriön kansalliselle kaupunkipuistolle laatimat tekniset kriteerit ja myöntäisi kansallisen kaupunkipuisto-statusen Porvoo kaupungille.

Porvoossa 1.päivänä maaliskuuta 2010

Kaupunginjohtaja

Jukka-Pekka Ujula

Hallintojohtaja

Outi Lumijärvi

Hakemuksen liitteet:

Ote Porvoo kaupunginhallituksen pöytäkirjasta 14.12.2009 § 505

Porvoo kansallinen kaupunkipuisto, tiivistelmä

Kartat 1-13

Kartta 1. Porvoo kansallisen kaupunkipuiston keskeisimmät erityisarvot ja yleispiirteinen rajaus

Kartta 2. Porvoo kansallisen kaupunkipuiston rajaus yleiskaavakartalla 1:20 000

Kartta 3. Porvoo kansallisen kaupunkipuiston rajaus ja maaomistus 1:20 000

Kartta 4.-13. Porvoo kansallisen kaupunkipuiston rajaus ja asemakaavoitus 1:2000
Voimassa olevat asemakaavat ehdotetun kansallisen kaupunkipuiston alueella 10 kpl

Yksityisten maanomistajien suostumukset, joihin liittyy käyttö- ja hoitosuunnitelmaan kirjattavia ehtoja, 3 kpl

Svenska Litteratursällskap i Finland, Stensbölen suojelualueista

Vuoristo-yhtiöt oy, Hotelli Haikon kartanosta

Porvoo seurakuntayhtymä, Näsinmäen hautausmaasta, Gammelbackan seurakuntakeskuksesta ja tuomiokirkon korttelista

Yksityisten maanomistajien suostumukset 140 kpl

Vanhasta Porvoosta, Aseman seudulta, Empire kaupunginosasta, Sikosaaresta, Kokonniemestä, Villa Wilhelmsbergistä, Albert Edelfeltin ateljeemuseosta ja sekä virkistysalueyhdistykseltä